

Starokatolická církev v ČR

COMMUNIO

1/16

Slovo na cestu...

Milí sourozenci v Kristu,

když jsem byl malý, nebylo snad ani myslitelné, že by se vánoční stromek v domácnostech odstrojoval dříve než 2. února, v kostele až do té doby byl betlém, zněly koledy, a jen nemnoha zasvěceným mohlo být divné, že v evangelních čteních malý Ježíšek, jemuž se zpívalo: „*Dřimej, to žádost matky je, holubičko, v tobě se duše raduje, ó perličko!*“ byl už dávno dospělý a prožíval své první „mesiášské úspěchy“ i odmítnutí. Možná je to v některých z nás pořád a letošní opožděná vánočně sněhová nadílka nahrávala pocitu, že vánoční romantiku jsme ze svých kostelů a domácností odstranili sice liturgicky přesně, ale vlastně poněkud předčasně.

Už poslední den vánoční doby nás však přivedl k břehu Jordánu, abychom pochopili, oč o Vánocích jde. Vtělený Boží Syn se u Jordánu staví do fronty hříšníků čekajících na Janův křest pokání a nemá sekery ani lopatu, jak předpokládal Křtitel. Přišel stejně zpocený a zaprášený jako oni, a jen někteří slyší Boží hlas: „*Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil.*“ Bůh splývá s naším davem. Stal se člověkem a to, že nese náš lidský úděl, není jen v tom, že se narodil jako my, ale také v tom, že nese lidskou hříšnost. Ve křtu v Jordáně nebyl povýšen obyčejný člověk na Božího syna, ale Boží Syn se stal hříšným člověkem. Nese na sobě hřích a prokletí ostatních jako svá vlastní, aby překonal jejich fatální moc. Proto se nechá Janem pokřtít a tak se dává plně do služeb Otci a lidem. Víra tedy neznamená, že do našeho snaživého života v určitou chvíli vstoupí Bůh, a budeme-li dokonalí, staneme

se jeho dětmi. Jsme Božími dětmi, protože Bůh sestoupil do naší bída.

Letošní blízkost svátku Uvedení Páně do chrámu (2. února) a začátku postní doby (10. února) je „kalendářně náhodná“, ale přesto inspirující.

Malý Ježíš je čtyřicátý den po narození přinášán do chrámu, aby byl podroben příkazu Mojžíšova zákona. Jeho první cesta do Jeruzaléma je cestou zasvěcení a oběti, cestou, která podhaluje závoj budoucnosti. Je tu stařec Simeon, který v malém a chudém dítěti, kterých tam jistě bylo víc, vidí Mesiáše. Simeon ale v dítěti, které drží v náručí, vidí také budoucí rozdělení. Nemluví ještě o kříži, jen o meči, který pronikne Mariinou duší. Ano, každé skutečné setkání s Kristem je bolestné, neboť odhaluje myšlení srdcí. Tváří v tvář Kristu se pozná, kdo je kdo, jakou kdo má masku a převlek, oč mu ve skutečnosti jde a jaký je jeho cíl.

Přiznám se, že zejména v poslední době obtížně snáším, když lidé tlachají o Duchu svatém se srdcem, v němž převládá zloba a intriky. Takové brání jeho jména nadarmo mi připadá jako hřích proti Duchu svatému se všemi jeho následky.

Všimněme si však, že je to Duch svatý, který předpověděl Simeonovi, že nezemře, dokud se nesetká s Mesiášem, a proto ho přivádí do chrámu, ten, který se ukazuje v podobě holubice při Ježíšově křtu. Tento Duch přivádí Ježíše také na poušť do pokušení, jehož modelové situace v sobě zahrnují celé jeho pozemské působení.

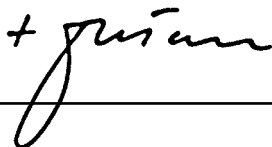
Ježíš byl pokoušen jako člověk, ne jako Bůh. Byl pokoušen pro nás, ne pro sebe. Být pokoušen ještě neznamená být vinen, je to

prostě něco, co patří k nám, slabým tvorům. První pokušení se odehrálo již na počátku lidských dějin v ráji a první chybou lidského páru bylo už to, že naše pramáti Eva vstoupila do dialogu s pokušelem. Nepochopila Boží příkaz a uvěřila, že Bůh to s nimi nemyslí dobře. Její poněkud jednodušší a zjevně submisivní muž Adam ji poslechl. Tento biblický příběh nám sděluje, že člověk není pouhou obětí zla, a vždycky se rozhoduje mezi Bohem a hadem. Být pokoušen to neznamená jen šilhat po penězích, požitcích a moci – to by bylo moc jednoduché. Pokušení je většinou zabaleno tak, abychom ho nepoznali, tváří se velmi přijatelně, perspektivně a ctnostně. Pokušení patří k naší malosti, ale k naší velikosti patří nepodlehnout a zvítězit po vzoru Kristově: „*Odstup, Satane!*“ Co nezvládl Adam, vykonal Ježíš. Neposlušnost prvního nám přinesla bolest a smrt, poslušnost druhého nám otevřela království lásky a života.

Postní doba je pro nás cestou od Adama ke Kristu. Otevření působení Ducha svatého se učíme rozeznávat Boží lásku od hadího populismu, vidět v bezbranném dítěti Pána dějin, který přichází, vidět beznaděj a za ní Boží záchranu, a ve tváři Muže bolesti poznávat Spasitele, který nás vede od pokušení přes utrpení a smrt až k velikonoční radosti.

Protože Kristovo vtělení by bylo pouhým Božím plácnutím do zahrňavajících vod, kdyby se neuskutečnila naše spása. A k té, jak víme, patří kříž a meč v lidském srdci. A tyhle věci bolí. Přeji Vám požehnaný postní čas a odvahu v boji s pokušeními.

Váš bratr

O pravém postu 4

Informace o konání 49. řádné synody Starokatolické církve v ČR 6

Roland Solloch 6

Pavel Benedikt Stránský 10

Svatý Josef toufar 17

Rozhovor s novými jáhny 22

Sociální podnikání – nová výzva v pastoraci? 28

Zprávy 31

COMMUNIO – vydává Starokatolická církev v ČR, Na Bateriích 27, Praha 6, 162 00
ISSN 1805-1243

Registrační číslo MK ČR E 20002.

Vyšlo 15. 2. 2016

tel. 224 319 528

e-mail: stkat@starokatolici.cz

www.starokatolici.cz

Za toto číslo zodpovídá redakční rada.

Náklady na výrobu tohoto čísla činí 20 Kč. Děkujeme za příspěvek na papír a tisk.

Grafická úprava a DTP: Marek Bárta

Neoznačené fotografie archiv redakce.

O pravém postu

Seděl jsem na jakési hoře. Postil jsem se tam a děkoval Pánu za vše, co mi učinil. Tu si ke mně sedl Pastýř.

„Proč jsi sem přišel tak časně?“ zeptal se.

„Protože tu konám zastavení.“

„Co znamená to zastavení?“

„Postím se, pane.“

„A co je ten půst, jímž se postíte?“

„Postím se, jak je to mým zvykem.“

„Neumíte se postit, aby to bylo milé Pánu,“ pravil, „nevíte, co je půst, ani není postem tento váš neprospěšný půst.“

„Proč, pane, toto říkáš?“

„Pravím ti, že není postem, co vy za půst považujete. Ukážu ti, jaký půst je dokonalý a milý Pánu.“

„Ano. Budu šťastný, poznám-li půst, který je milý Bohu.“

„Slyš! Bůh nechce takovýto neúčinný půst. Postíš-li se totiž takto, nic nevykonáš pro spravedlnost. Posti se Bohu takto: Ve svém životě nečiň nic špatného, služ Pánu čistým srdcem. Dbej jeho příkázání, zachovávej jeho nařízení a nemysli na nic špatného. Věř v Boha. Budeš-li takto jednat, budeš-li se bát Boha, nebudeš-li dělat nic špatného, budeš žít Bohu. Učiniš-li toto, vykonáš velký a Bohu milý půst.“

(Pastýř Hermův, Pod. V, 1)

Pastýř Hermův, z něhož pochází úvodní citát, je starokřesťanský spis z 2. století, počítaný mezi takzvané Apoštolské otce. Málem se dostal do kánonu Nového zákona. Je reprezentantem oné nerozdělené starocírkevní tradice, ke které se hlásíme. A hovoří o postu, který v tradici církve vždy patřil vedle modlitby k důležitým prvkům osobní zbožnosti. Nyní, na prahu Velkého postu před velikonočními svátky, může tedy být vhodné zamyslet se, co pro nás půst znamená.

Okno do starověku

Když se člověk rozhlédne v duchovní literatuře východní i západní tradice, která se dotýká postu, může se cítit zmatený. Na jedné straně se mu dostane podrobného vylíčení, v které dny se podle které tradice má jak postit, kdy se smí olivový olej, kdy vajíčko a kdy dokonce ryba. Co to znamená půst újmy a co je půst zdrženlivosti. Na straně druhé se pak ale také dočte, že o pravidla, co se smí a nesmí, ve skutečnosti vůbec nejde, a že podstatný je především duchovní rozměr postu, ne nějaká „dieta“. Co s tím tedy?

Různá postní pravidla, jak se vyvinula na křesťanském východě i západě, mají svou historii, svou dějinnou logiku a je dobré ji mít na paměti, když se snažíme ve vlastním životě nějak s postní praxí naložit. Jsou vlastně jakýmsi oknem do starověku a do stravovacích – protože půst se vždy nějak týkal jídla – návyků středomořské civilizace. Jednoduše řečeno znamenal půst ubrat na množství a ubrat na honosnosti pokrmů. Tak, aby to člověk pocítil. Byla-li ryba na křesťanském

západě za Alpami považována za jídlo nejchudších, bylo jen logické, že se stala postním pokrmem. Východ tak kupříkladu zakazoval olivový olej, protože vybrané olivové oleje byly vždy považovány za mimořádnou pochutinu. Teprve druhotně bývaly těmto pravidlům dodávány různé mystické a spirituální obsahy a vysvětlení.

Půst duchovní

Nyní se ale můžeme oprávněně zeptat, jak je to s duchovním obsahem postu. Když Pastýř – tedy Kristus sám – hovoří ve vidění v Pastýři Hermově, zmiňuje, že je třeba se postit užitečně. Ta užitečnost se projevuje v plnění Božích přikázání, zdržování se zlého a čistotě myslí i srdce. A to je jádro celé postní praxe, jak ji zná křesťanská, ale vlastně už i židovská tradice. Půst je obdobím zvýšeného soustředění na modlitbu, čistotu a poslušnost Božímu zákonu. Bylo by ovšem omylem domnívat se, že tento nezbytný a správný duchovní přístup stojí v opozici proti tělesnému. Tohoto omylu se dopouštějí mnozí, když zdůrazňují důležitost té spirituální složky a praxi fyzického postu, tedy oním reálným a konkrétním odříkání, téměř pohrdají a prohlašují je za nepodstatné. Samozřejmě, formalismus, samoúčelné plnění předpisů pro předpisy by bylo chybou – to je bezpochyby právě to, co kritizuje Pastýř. Ale zavržením fyzického postu jako takového bychom se rozcházelí s trvalou praxí církve. Navíc bychom riskovali, že se nám

do zbožného hávu řeči o duchovním rozměru postu zahalí docela obyčejná pohodlnost.

Skrze tělo k duchu

Křesťanská tradice se od starověké gnóze a jiných ezoterních proudů liší tím, že nemá člověka jako jednotu těla, duše a ducha. Všechny tyto složky jsou vzájemně provázané a ovlivňují se. Má-li půst být skutečně užitečným, dle slov Pastýřových, musí nějakým způsobem obsáhnout všechny tyto složky. Na duchovní rovině je postní doba tedy obdobím modlitby, důsledného prodlévání s Pánem v každý okamžik, dobou, kdy se více než kdy jindy otevíráme působení a vedení Ducha. Na rovině duševní můžeme usilovat o soustředění, o to, abychom se zbavili každodenního shonu, který nás často odvádí od myšlenek na Boží přikázání, a také od lásky, kterou jsme povinováni svým bližním. Na rovině tělesné pak máme postní praxi ve vlastním slova smyslu. Ta v tomto kontextu již není jen prázdným „cvičením“, ale nástrojem, který nás, skrze tělo a skrze přemáhání jeho žádostí neustále upomíná na potřebu onoho duchovního rozměru. Takový půst je potom požehnaný, smysluplný a užitečný.

✠ Petr Jan Vinš, farnost Praha

Informace o konání 49. řádné synody Starokatolické církve v ČR

Podle § 7 Ústavy Starokatolické církve v České republice a § 3 odst. 3 Řádu volby biskupa svolal biskup Dušan Hejbal 49. řádnou synodu. Synoda je svolána za účelem volby nového biskupa, neboť stávající biskup ve své službě končí 16. července 2016. Synoda se bude konat ve dnech 7.–9. dubna 2016. Místem konání bude klášter Želiv.

Účast ve volbě biskupa přijali dva kněží: **Roland Solloch** a **Pavel Benedikt Stránský**. Rádi bychom proto těmto kněžím věnovali na stránkách Communia dostatek prostoru. Z tohoto důvodu jsme ke každému z nich uvedli několik základních informací a položili několik otázek týkajících se jejich osoby a vize dalšího směřování církve. V příštím čísle pak dáme oběma kandidátům prostor pro vlastní oslovení členů naší církve.

☒ *Jiří J. Konvalina*

Roland Solloch

Na úvod našeho rozhovoru bych Tě rád požádal, jestli by ses mohl krátce vlastními slovy představit.

Touto otázkou jsem pověřil svého nejstaršího syna Jakuba. „Můj táta pochází z nádherného polského města Krapkowice. Už od mala ho to táhlo k farářování. Do teď nám vypráví, jak „kradl“ oplatky a kadidlo ze sakristie. Od roku 2002 je farářem ve Varnsdorfu. Potkáváme ho nejen doma a v kostele, ale také na chodbách Biskupského gymnázia, kde trápí studenty o hodinách latiny. Když ho nezastihnu ani na jednom z těchto míst, stačí zapískat u oken městského úřadu, kde působí ve funkci místostarosty. Mezi jeho zájmy patří fotbal, turistika (hlavně hory) a nesmrtelný VW brouk. Má velice rád své tři syny a naši mámu – nejraději má svého nejstaršího syna

Jakuba (můj názor ☺). Náš táta je pro mne rozhodně velkým vzorem. Každého vyslechne a pomůže, proto je dobrým člověkem.“

Působíš jako farář ve Varnsdorfu. Jaká byla Tvá cesta ke kněžské službě?

Pocházím z věřící rodiny, kde bylo naprosto samozřejmé chodit každou neděli do kostela, na náboženství. Víra byla opravdu součástí našeho rodinného a společenského života. Od mých 10 let jsem ministrant, pak lektor, kantor (zpěvák), ceremoniář. Vstávání na ranní mši nebyl problém, klečení na adoracích také ne, takže spousta času strávená v kostele. V mé rodné farnosti byli kvalitní a bezvadní kněží, kteří byli, a jsou, pro mne příkladem kněžské služby. Myšlenka stát se knězem ve mně zrála již od základní školy a byla pak pochopitelně

„přerušena“ v období gymnázia, kdy v mé třídě převažoval ženský element... Po maturitě v roce 1990 jsem podal přihlášku do kněžského semináře opolské diecéze Nyse (dotyčná to obcečela). První dva roky byly náročné jak v oblasti studia filosofie a jazyků, tak i denního režimu. Zlomem v mém životě bohoslovce byl okamžik návštěvy tehdejšího staříckého a nemocného arcibiskupa Vaňáka z Olomouce v našem semináři. Hovořil o situaci církve v tehdejší Československu a prosil o kněze a bohoslovce pro svoji arcidiecézi. Netušil jsem tehdy, jak to de facto pár kilometrů od polských hranic vypadá. Po tomto setkání jsem se rozhodl stát misionářem ne v Africe nebo v Asii, ale v Čechách. Tak jsem dorazil v roce 1992 do Prahy do 3. ročníku bohosloví bez jakékoliv znalosti českého jazyka. Věřte, že začátky byly zajímavé a někdy i legrační. Jelikož jsme z Polska přišli dva, tak

Datum a místo narození: 10. července 1971 v Krapkowicích (Polsko)

Rodinný stav: ženatý, 3 děti

Členem Starokatolické církve v ČR od: 2001

Data svěcení:

jáhenské 10. prosince 1994 v římskokatolické církvi

kněžské 2. září 1995 v římskokatolické církvi

Dosažené vzdělání:

1995 Mgr. z katolické teologie – Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

1998 ThLic. z katolické teologie – Univerzita v Opoli (Polsko)

Pastorační činnost:

1995–1996 římskokatolická farnost Praha 4 – Chodov

1996–1997 římskokatolická farnost Mníšek pod Brdy

1998 římskokatolická farnost sv. Ludmily v Praze 2

1998–2000 římskokatolická farnost sv. Mikuláše a sv. Václava v Praze 10

2000 římskokatolická farnost Karviná

2001 starokatolická farnost Praha

od 2002 starokatolická farnost ve Varnsdorfu

Současné působíště:

farář starokatolické farnosti ve Varnsdorfu

jsem byli i panem kardinálem Vlkem pojmenováni: Bolek a Lolek. Po ukončení studia na KTF UK jsem byl v září 1995 vysvěcen kardinálem Vlkem na kněze a poslán do pastorační na území pražské arcidiecéze. Velké farnosti jako Praha Chodov, Mníšek pod Brdy, Praha-Vršovice jsou místa, ve kterých jsem byl nádherně přijat, a rád na vše vzpomínám.

Jak se stalo, že jsi našel svůj duchovní domov právě ve starokatolické církvi?

Vše začalo nejspíš v Mníšku pod Brdy. Ne že by Mníšek byl baštou starokatolictví, i když tam teď bydlí starokatolický biskup Dušan. Poznal jsem tam svou budoucí manželku ☺. Pochopil jsem, že ke svému životu duchovního potřebuji i rodinu. Nebyl jsem ale na Hradčanském nám. č. p. 16 pochopen a byl jsem poslán do daleké Karviné. Během roku v duchovní službě „tam v Karviné“ jsem pochopil, že nemohu být bez rodiny. Narazil jsem na příběh svých dvou kolegů z doby studia a postupně je navštívil. Byli to Pavel Cepek a Grzegorz Żywczok. V tomto okamžiku jsem zjistil, že to bude i moje budoucí cesta. Starokatolictví totiž nese v sobě pochopení, otevřenost a především lidskost. Biskup Hejbal mne pozorně vyslechl a po delší době to byl někdo, kdo mne naprosto pochopil a nehrozil... Po ročním působení v pražské starokatolické farnosti a po svatbě jsem se odebral do kolébky starokatolictví v naší zemi, tj. do Varnsdorfu.

Součástí života duchovního je i jeho rodina. Jaké je Tvé rodinné zázemí?

Jsem jednou ženatý. S manželkou Martinou, která je zdravotní sestra, máme tři kluky: Jakuba 16 let, Maximiliana 14 let (oba jsou studenti Biskupského gymnázia Varnsdorf) a Rolanda 12 let. Moje rodina je nedílnou součástí mé duchovní služby a aktivně se podílí na chodu celé farní obce. Proto v mém rozhodování o přijetí kandidatury na biskupa hrála důležitou roli. Byl jsem mile překvapen pochopením a podporou z jejich strany.

Pojďme nyní ke Tvé kandidatuře do čela církve. S jakou vizí přicházíš, jakým biskupem bys chtěl být?

Osobně nemám rád slovo vize, asi nejsem vizionář. Jak se říká, papír toho snese hodně, ale realita je něco jiného. Na prvním místě je nejdůležitější nadále hlásat radostnou zvěst – evangelium. To je základ. Stojíme ale oběma nohama na zemi. Ve své případné biskupské službě bych chtěl navázat na své dosavadní zkušenosti z pastorační a veřejné správy.

V tom okamžiku si vybavuji vršovickou farnost, kde jsem farářoval, a která vypadala jak z pastorační příručky. Farář, kaplan, jáhen, 5 pastoračních asistentů, mnoho lidí zapojených do chodu farnosti. Skauti, zálesáci, děti, senioři, mládež. Společenství, kde každý věděl, co má na starost. To asi není vize, ale normálně fungující místní společenství církve. Církev, farnost působí na určitém území. Neobejdeme se bez kontaktu s místní samosprávou. Zde mohu nabídnout konkrétní zkušenost z působení od roku 2006 v zastupitelstvu města Varnsdorf a z poslední doby ve vedení města. Vidím, jak je vždy pozitivně přijata církev, farnost, která se snaží pracovat s lidmi v kooperaci s městem.

Jakým biskupem bych chtěl být? Lidským, otevřeným, který naslouchá a který s radostí slouží své církvi a váží si morálních hodnot. Vybavuji si osobu otce biskupa Podoláka úzce spjatého s katedrálou ve Varnsdorfu. Jeho život je pro mne příkladem jak biskupské služby, tak i uspořádaného rodinného života. ***Na co bys ve vedení církve chtěl navázat, a co bys naopak chtěl změnit?***

Naštěstí je za námi situace, kterou prožíval biskup Dušan, kdy bylo třeba naši církev znovu vybudovat. Máme na čem stavět. Máme fungující struktury církve a obsazené farnosti. I mediální obraz církve a působení v ekumenických grémiích je velmi dobře vnímáno. Jsou to oblasti, na které by bylo dobré

kontinuálně navázat. Jsem si ale vědom, že ve smyslu hesla „ecclesia semper reformanda“ – církev je stále se obnovující, reformující, je potřeba nějakým věcem dát nový nádech a impuls. Mezi ně patří například vytvoření hlubšího společenství mezi duchovními a jejich spirituální růst. Větší propojení mezi farnostmi a jejich zapojení do celkového dění v církvi. Otevření se církve nejen v rámci ČR ale i do zahraničí (např. vytvořením partnerských farností) atd. Přál bych si, aby se o naší církvi hovořilo jako o církvi moderní, otevřeně potřebám dnešního světa, ale zároveň aby byla nositelkou morálních hodnot.

Mezi povinnosti biskupa patří i péče o materiální statky. Jaká je Tvá vize ekonomického zajištění církve do budoucna?

Jsmo zase u vizí... je to na dlouhé povídání a ještě delší naslouchání. Jsem si vědom, že i pozemské statky jsou k fungování církve potřebné. Naštěstí jak víme, zde nerozhoduje biskup sám, má zde synodní radu a snad i lidi, kteří těmto ekonomickým věcem rozumí. Nejsm ekonom, ale jsem rád za mé působení v orgánech města Varnsdorfu, kde se každoročně tvoří rozpočet. Jsem si vědom, že prostředky, které církev má a bude ještě pár let dostávat z rozpočtu ČR, jsou posledními finančními prostředky, které dostaneme. Řádný hospodář by měl vědět, že je nesmí zbytečně utrácet, a že musí myslet jak na současnost, tak i na budoucnost.

Jakým způsobem případné zvolení změní Tvůj život?

Pro nás jako pro rodinu by se tím mnohé změnilo. Jelikož sídlem biskupa je Praha, tak by následovalo stěhování i s rodinou do hlavního města. Naštěstí to prostředí není pro nás cizí,

poněvadž v Praze jsem již působil, manželka studovala a děti do Prahy pravidelně jezdí za rodinou a kamarády. Nemyslím si, že mne osobně by případné zvolení nějak změnilo. Pokračoval bych nadále v duchovní službě lidem, jen na jiném místě a ve větším rozsahu. V neposlední řadě by to bylo více zodpovědnosti a starosti o naši církev. V duchovní sféře by to pro mne znamenalo vytvořit si ještě hlubší vztah ke Kristu a jeho Církvi.

Jednou z prvních otázek, se kterou by ses jako nový biskup musel vypořádat, je Tvůj nástupce ve funkci faráře. Máš již představu, jak bys ji chtěl vyřešit?

To bude první oříšek pro nového biskupa a synodní radu. Je to věc, nad kterou přemýšlím, a věřím, že se najde někdo, kdo bude chtít pokračovat v naší započaté práci.

Máš v plánu vedle biskupského úřadu vykonávat i civilní zaměstnání, nebo další významné necírkevní aktivity?

Myslím si, že na civilní zaměstnání a další necírkevní aktivity nebude moc času. Neplánuji se nadále politicky angažovat a mít další zaměstnání. Doufám ale, že občas zbude čas prověřit mého starého VW brouka a protáhnout tělo i ducha po našich zdejších kopcích.

Závěrem bych se Tě zeptal, zda chceš sám něco říci nebo doplnit, co dosud nezaznělo?

Napadá mne věta, která zazněla během mé primiční mše a provází mne mým kněžským životem: „Zdalo se mi, že život je radost. Probudil jsem se a zjistil, že život je služba. Sloužíce, pochopil jsem, že služba je radost.“ Prosím o modlitbu za naši církev: oremus invicem!

pavel benedikt Stránský

Na úvod našeho rozhovoru bych Tě rád požádal, jestli by ses mohl krátce vlastními slovy představit.

Pocházím z moravského Slovácka, narodil jsem se v Uherském Hradišti a vyrůstal ve vesnici jménem Březolupy, odkud pochází moje maminka Marie. Později mi přibyl o pět let mladší bratr Radim. Tatínek Pavel, který již zemřel, byl z Prahy, a tak jsme s celou rodinou často pendlovali mezi Moravou a Prahou. Zřejmě z části ze zděděných genů a zčásti z prostředí, ve kterém jsem vyrůstal, mne ovlivnil vztah k přírodě na jedné straně a zároveň náklonnost k městu. Skrze přírodu a četbu E. T. Setona a J. Foglara jsem si oblíbil woodcraft a skautské atributy a ideály vůbec. K mému dětství neodmyslitelně patří letní tábory, kterých jsem se zúčastňoval i jako vedoucí. Před vojnu jsem krátce pracoval v jedné křesťanské organizaci jako vychovatel v zařízení pro lidi s mentálním handicapem a zároveň jsem studoval na Cyrilometodějské teologické fakultě v Olomouci. Vojnu jsem absolvoval u průzkumného praporu v Kroměříži a ze zelené uniformy pak přestoupil do modré k Policii ČR. Záhy po nástupu na teologickou fakultu jsem vstoupil do starokatolické církve. Během studií jsem po třetím ročníku přijal od biskupa Dušana jáhenské svěcení a po ukončení fakulty pak kněžské svěcení. Nyní jsem farářem ve Zlíně a zároveň jsem ve služebním poměru u Policie ČR. Pracuji jako vrchní komisař pro kriminální policii a mám na starosti organizační články kriminální policie na územním odboru ve Zlíně. Jako duchovní jsem činný v rámci policie v posttraumatickém intervenčním

týmu a dlouhodobě se zasazuji o etablování duchovní služby u Policie ČR. Později jsem vystudoval speciální pedagogiku a český jazyk a literaturu na pedagogické fakultě. Letos mi bude osmatřicet let. A ať nepovídám dlouho o sobě, kdo se chce dozvědět víc, může si přečíst starší rozhovor na církevních stránkách (přímý link: www.goo.gl/EF7YRK).

Působíš jako farář ve Zlíně. Jaká byla Tvá cesta ke kněžské službě a jak se stalo, že jsi našel svůj duchovní domov právě ve starokatolické církvi?

Tak prvně budu muset ozřejmit cestu ke křtu. Narodil jsem se totiž v rodině, kde se do kostela nechodilo. Registroval jsem existenci kostela jako budovy naproti škole, ale vůbec jsem netušil, k čemu by tak mohl být dobrý. Část dětství jsem prožil v době budování reálného socialismu, a když jsem se na sklonku komunismu seznámil s církví, bylo doma dost rušno, protože v tom otec viděl značně nebezpečí pro můj budoucí život. Nebyl jsem pokřtěný a přípravu ke křtu jsem tedy musel začít tajně. Posléze to prasklo, přišel listopad 1989 a i ledy doma poněkud povolily. Do kostela mne přivedla touha přijít na kloub tomu, proč tam lidé chodí. Nerozuměl jsem tomu, a tak jsem se tam jednou v doprovodu kamaráda vypravil. A už jsem tam zůstal. Přijal jsem víru v Krista, požádal o křest, připravoval se ke křtu. Posléze jsem byl pokřtěn a poprvé přijímal eucharistii. No a jak to u konvertitů bývá, samozřejmě mě moc zajímaly věci církevní. Byla 90. léta, církev se oklepala a začaly fungovat řeholní řády.

V té době jsem hltal náboženskou literaturu a seznámil se se spiritualitou sv. Františka z Assisi prostřednictvím četby a řádu františkánů, kteří působili v Uherském Hradišti, kam jsem za nimi jezdil, a nějakou dobu jsem byl františkánským terciářem. Z této doby znám Bendyho Růžičku, který je duchovním u Máří Magdalény v Praze. Později mne oslovila spiritualita sv. Benedikta z Nursie, kniha Řehole Benediktova, a během pobytu v klášteře, kde jsem byl jako zájemce o řeholní život, jsem se seznámil s benediktiny a jejich životem.

Do kláštera jsem však nakonec nevstoupil a za nějakou dobu jsem se oženil. Tím jsem za nějakými úvahami o kněžství udělal tlustou čáru, protože jsem jako dobrý katolík měl zafixovánu rovnici kněžství = celibát. Ale protože jsem měl zálibu v těch knížkách, tak jsem

Datum a místo narození: 28. listopadu 1978 v Uherském Hradišti

Rodinný stav: ženatý

Členem starokatolické církve od: 1998

Data svěcení:

jáhenské 30. června 2001 ve starokatolické církvi

kněžské 18. října 2003 ve starokatolické církvi

Dosažené vzdělání:

2003 Mgr. z teologie, křesťanská výchova – Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

2008 PhDr. z teologie, křesťanská výchova – Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

2014 Bc. ze speciální pedagogiky a českého jazyka – Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Pastorační činnost:

2001–2003 jáhen ve starokatolické obci ve Zlíně

2003–2011 starokatolická filiální obec ve Zlíně

2010–2011 administrátor starokatolické farnosti v Brně

od 2011 starokatolická farnost ve Zlíně

Současné působíště:

farář starokatolické farnosti ve Zlíně
synodní rada

se alespoň přihlásil na teologickou fakultu a připravoval se na život aktivního laika.

Přestěhoval jsem se z vesnice do Zlína a potřeboval najít nové společenství, kam budu moci chodit do kostela. Zároveň se ve mně vyostřily některé otázky věroučného rázu a pocítil jsem svobodu se nyní moci rozhodnout, jak jako křesťan dál. Ve Zlíně se mi nepodařilo takové společenství najít v římskokatolické farnosti, a tak jsem prošel jako pozorovatel snad všechny

ostatní církevní sbory ve Zlíně. Domov však nenašel. A přitom jsem stále cítil, že chci být katolíkem, a cosi mi říkalo, že musí existovat církev, která bude katolická a zároveň jiná.

A pak jsem v knížce od profesora Kubalíka *Křesťanské církve v naší vlasti* našel kapitolu o starokatolické církvi. Sice tam nebyla vykreslena v těch nejlepších barvách, ale na vzbuzení zájmu o tuto katolickou alternativu to stačilo. Vydal jsem se tedy se spolužákem do Prahy, a tam našel v rotundě Nalezení Sv. Kříže společenství, které mne zaujalo. Druhý den nás přijal bratr biskup Dušan a věnoval nám několik hodin svého času. Zážitek z liturgie v rotundě, setkání s přátelským přijetím od biskupa a posléze hromady oxeroxovaných papírů, kterými nás na zpáteční cestu na Moravu vybavil, rozhodly. Během cesty vlakem zpět jsem všechno přečetl a napsal do Prahy dopis, že chci být starokatolíkem.

Problém však nastal záhy. Jezdit každou neděli ze Zlína do Prahy 300 km tam a zpátky opravdu nejde. Další nejbližší farnost je 100 km vzdálené Brno, které v té době nemělo stálého faráře, a pak Šumperk, který je od Zlína taky nějakých 130 km. Tak nezbývalo, než farnost založit. Touto cestou jsem se dostal do církve a byl na počátku dnešní zlínské starokatolické farnosti. Na začátku nás bylo pár, ale pak přicházeli další a další. Nové společenství získalo dva kněze, kteří vstoupili do církve krátce po mně. Jeden z nich se během let církvi vytratil a druhý přešel do Prahy k Máří Magdaléně (Marek Bendy Růžička – pozn. red.). Biskup Dušan mne pak vysvětil na jáhna a později na kněze a nějak přirozeně jsem se pak stal ve Zlíně farářem.

Součástí života duchovního je i jeho rodina. Jaké je Tvé rodinné zázemí?

Dobré, jsem spokojený, žiju klidný život a děkuji za to Bohu. Ve Zlíně žije moje maminka. Otec před čtyřmi lety zemřel. V rodné vsi bydlí můj mladší bratr Radim a další část rodiny. V Praze pak žije moje teta se svojí rodinou.

Jsem znovu ženatý. Poprvé jsem se ženíl velmi mladý a manželství se rozpadlo. Ani druhý pokus nevyšel. To byla taková těžká období v mém životě. Těžko koho vinit, беру to tak, jak život šel. Mnoho jsem se tím naučil, v mnohém vystřízlivěl a prožil otřesy, které mi však nezkazily radost ze života. Přemýšlel jsem, zda zůstat sám, případně jak bude okolí vnímat, pokud bych se znovu oženil. Radil jsem se s lidmi v církvi a nakonec se rozhodl pro sňatek. Zjistil jsem, že co člověka nezabije, to ho opravdu posílí, a i když je to skvrna na mém profilu, jsem šťastný, že jsem tím ve zdraví prošel, našel Věrku a nezůstal se synem Matoušem sám. Moje manželka se jmenuje Věra, vystudovala sociální pedagogiku a pracovala jako sociální pracovnice v několika sociálních službách. V současné době dělí svůj čas mezi zkrácené úvazky v diagnostickém ústavu pro mládež – středisku výchovné péče a na jedné zlínské základní škole. Na obou místech se věnuje dětem se zdravotním handicapem. Vedle toho pracuje pro vzdělávací agenturu jako lektor a jako dobrovolník je aktivní v programu zaměřeném na pomoc a podporu znevýhodněných dětí. Pomáhá mi také ve farnosti, do které patří a těší se oblibě. Věrka je velmi vstřícná a pohotová a dobře se doplňujeme. O kandidatuře na službu biskupa jsme dlouho mluvili a Věrka mne povzbuzovala a stále mne v tom podporuje. Z prvního manželství mám syna Daniela, který po prázdninách nastupuje na školu do Prahy. S oběma kluky mám hezký vztah, máme se rádi a skvěle spolu vycházíme.

Pojďme nyní ke Tvé kandidatuře do čela církve. S jakou vizí přicházíš, jakým biskupem bys chtěl být?

U nás v církvi je to tak, že na biskupa musí člověk sám sebe kandidovat. Když jsme psali Řád volby biskupa, chtěli jsme najít způsob konsenzuálního výběru kandidátů, ale pak to neprošlo. Sebekandidatura, to ale není můj případ, mě to vlastně nikdy jako prvního nenapadlo. Když jsem s duchovními i laiky diskutoval rozličné otázky církve, oni sami mne upozornili na to, že si mne dovedou jako biskupa představit. No, a když se jich přidalo pak víc, tak jsem nad tím musel začít přemýšlet. Říkal jsem si, proč bych měl chtít. Žiju si přeci spokojený život prostého venkovského kněze, mám dobře honorovanou práci u policie, tak proč si to dělat těžším, že? Jenže ty úvahy se zrodily v přátelských debatách o církvi, a pokud někteří shledali, že mám jejich důvěru a z toho vyplývající autoritu a moje myšlenky vidí jako zajímavé, tak jsem se rozhodl to církvi nabídnout. A ta zakrátko rozhodne, jestli jí to také přijde zajímavé.

Předně bych chtěl být užitečným biskupem. S tím se pojí moje vize naší malé české starokatolické církve jako společenství těch, kteří uvěřili v Krista a spolu jdou životem a navzájem se podporují, povzbuzují a podírají. Vedle toho a zároveň s tím jsou těmi, kteří druhé přivádějí ke Kristu. Proto bych chtěl přispívat k dobré atmosféře v církvi a podporovat duchovní a laiky a jejich rodiny. Jsem otevřený člověk a chci být dostupný kdykoli pro kohokoli v církvi. Nejen pro úzký okruh spolupracovníků, ale pro všechny beze zbytku. K přiblížení k lidem a ke sblížení s nimi bych chtěl využít příležitost návštěv ve farnostech a uchopit vizitace jako pastorační nástroj, jako setkání, které se neomezí jen na bohoslužbu, nýbrž které má

dobry vliv na duchovni život obce a jednotlivých farníků a jejich rodin.

Abychom byli v církvi rádi a abychom byli věrohodnými svědky také pro ty, kteří dosud Krista nepřijali, je nezbytné, aby na nás bylo vidět, že se máme rádi. Vzhledem k velikosti a struktuře našich farností si myslím, že na tomto můžeme spolu dobře pracovat.

Jako neméně důležitou oblast vidím vlastní duchovní život církve, chcete-li její vlastní spiritualitu. Jsem nadšen z toho, že si starokatolická církev uchovala svůj katolický charakter, včetně liturgie, svátostí a služeb v apoštolské poslušnosti, byť v průběhu dějin propukaly snahy ji převést tu na pravoslavi, tu na národní církve s výrazným nacionálním akcentem, ať germánským či slovanským anebo ji protestantizovat. Myslím, že jsme z těchto zápasů vyšli posílení a že je třeba potvrzovat naši katolickou identitu v rámci západní církevní tradice, ke které patří katolické chápání svátostí, které však není exkluzivistické, nýbrž pohostinné i pro křesťany patřící k jiným církvím. Důležitým prvkem naší církve, a církvi vůbec, chtějí-li dostát Kristovu zadání, je „nizkoprahovost“, tedy láskyplná a otevřená církev bez zbytečných bariér a pěstování dojmu společnosti dokonalých a čistých.

O tom by se dalo dlouho povídat. Ovšem je také třeba přiznat, že sám biskup mnohé nezvládne. I on se musí opřít, pokud chce podpořit druhé. Prvně o Krista, pak o svoji rodinu, a konečně o své nejbližší spolupracovníky, kněze i laiky. Bez této vzájemné podpory nelze uskutečnit takřka nic.

Na co bys ve vedení církve chtěl navázat, a co bys naopak chtěl změnit?

Shledá-li církev moji nabídku jako zajímavou a zvolí si mne za biskupa, pak chci

předně navázat na všechno dobré, co církev má v tradici i současnosti. Spíše než o změnách chci uvažovat o navázání na práci lidí v čele církve. Konečně po druhé volební období jsem členem synodní rady, a tak mám velmi dobrý přehled o současné situaci naší církve. Rozhodně se chci přihlásit k pokračování české starokatolické církve, obnovené po roce 1989 biskupem Augustinem Podolákem a zejména biskupem Dušanem Hejbalem. Na toto úsilí chci navázat a z něj neslevit: budovat církev, „v jejížž branách mohou lidé volně dýchat.“

Chci dál pracovat na vizi otevřená a transparentní církve. O to jsem se v minulosti snažil v synodní radě a v tomto budu dál pokračovat. A aby bylo fungování biskupa, synodní rady a farností srozumitelné a předvídatelné, chci slyšet také kritické hlasy. Kritika je totiž mimořádně důležitá pro to, abychom nepropadli svému vlastnímu kouzlu a nemysleli si, že už máme v majetku hotovou pravdu. To platí i pro vedení církve. Sv. Jan Zlatoustý řekl, že nejhorším rádcem je člověk sám sobě. Proto bych chtěl kolem sebe shromáždit sbor poradců, kteří mi budou sdělovat i méně populární postřehy a udržovat mne v reálném životě. Jsem týmový hráč, ne solitér. Rád věci konzultuju a vítám možnost konsenzu. Nikoli kompromisů, ale církevního synodálního konsenzu. Pro nového biskupa bude nutné dobře působit mezi kněžími a jáhny a jejich rodinami. Chtěl bych se věnovat pastorační péči o kněžské rodiny, chtěl bych, abychom se lépe poznali, abychom spolu prožívali blízké společenství, včetně našich manželek a manželů. Jako jednu z důležitých věcí vidím spolu strávit například alespoň jeden prodloužený víkend ročně. Podobně jako se presbyterium setkává s biskupem, tak bych si přál,

abychom se setkávali alespoň jednou ročně všichni i s našimi blízkými, kteří těžkosti naší služby nesou s námi a potřebují také slyšet, jak to chodí jinde, a mít možnost se setkat s dalšími pracovníky církve a jejich partnery. V oblasti akademického vzdělávání a přípravy duchovních bych chtěl navázat na dlouholetou spolupráci s Husitskou teologickou fakultou UK v Praze a k zatraktivnění našeho oboru starokatolická teologie se pokusit prosadit možnost dvouoborového studia a také studia v kombinované formě. Také bych chtěl, aby naši teologové našli uplatnění na tamější akademické půdě a naše studenty mohli vzdělávat a vychovávat.

Už dnes je ale jasné, že jen omezené množství lidí má možnost studovat teologii na teologické fakultě. Zároveň jsou v církvi lidé, kteří mají touhu se o teologii a církvi dozvědět něco více, chtějí pro církev více pracovat a potřebují k tomu patřičné vzdělání. Myslím, že bychom se měli pokusit vybudovat vnitrocírkevní studium, dálkový kurz pro lidi z našich farností. Toto studium nejen že bude sloužit ke vzdělávání laiků a adeptů na služby v církvi typu vedoucí dětí, katecheta, možná i jáhen, ale zároveň bude místem setkávání aktivních lidí napříč církví a místem aktivizace dalších spolupracovníků na díle evangelia. Přitom také bude dílnou starokatolické literatury, ať už prakticky teologického nebo duchovního rázu. Máme dost vzdělaných lidí jak mezi duchovními, tak mezi laiky, kteří na tomto církevním studiu mají co nabídnout a předat dalším. K tomu připojuji vizi církevního nakladatelství. Dle svých možností umíme dělat knížky, každý v církvi asi zná náš misál, který se dočela povedl. Chci, abychom v našem nakladatelství vydávali studijní literaturu a navázali tak na zemřelého Josefa Königa. Do budoucna

snad katechismus, v šuplíku mám k vydání připravený lekcionář, rozpracovanou modlitební knihu a zpěvník. Tady je hodně co dělat. V sociální oblasti bych se chtěl zasadit, aby byla moderována z ústředí církve a aby církev měla svůj vlastní charitativní projekt, který nám na celocírkevní úrovni chybí. Na úrovni farnosti bych pak chtěl povzbudit, aby zde byli lidé, kteří mají starost o sociální pomoc v místě – jacisi novodobí jáhni, byť zatím bez štóly. Jsme malá církev, nevybudujeme ani katolickou Charitu, ani evangelickou Diakonii, ale můžeme svým bratřím a sestrám pomoci v místě, kde žijeme, podporovat tamější komunitu, a tím svítit světlem i těm, kteří ještě nevěří. Toto se mi zdá nám trochu chybí, i když některé farnosti to umí, církev jako celek má co dohánět.

Další díl práce nás čeká na internetu a sociálních sítích. At jsme z toho nadšení nebo ne, i toto je oblast, kde se dnes šíří evangelium. Proto je třeba mít dobrou pozici i v této oblasti a sociální média nezanedbávat.

Byl jsem nějakou dobu tiskovým mluvčím, s médií mám velmi blízkou zkušenost a vybudovány dobré vztahy. Spolupracoval jsem s Českou televizí na několika projektech, které se povedly a měly dobrý divácký ohlas. Předpokládám, že moje případná volba zvedne i mediální zájem, který bychom se pokusili využít, abychom na naši církev upozornili. I tady lze navázat na dobrou práci, která byla v minulosti odvedena. Naše církev má ve sdělovacích prostředcích velmi dobré jméno, až neúměrné své velikosti, a já bych ho chtěl nadále budovat.

Mezi povinnostmi biskupa patří i péče o materiální statky. Jaká je Tvá vize ekonomického zajištění církve do budoucna?

Biskup Dušan, s částečným přispěním synodní rady, odpracoval otázku církevních restitucí. Bezpochyby se před námi nyní otevírá příležitost a zároveň povinnost s těmi penězi dobře naložit. Naším největším výdajem jsou platy. Provoz si drtví většina farností zaplatí ze svého, v nutných případech poskytne subvenci synodní rada. Platy přirozeně zaplatit musíme a navíc musíme přemýšlet, jak dobře užít peněz, které dostaneme. Toto jsou ale debaty dost odborné, jak kde a kolik vydělat. U policie mám sice nyní mimo jiné také roli správce rozpočtu, ale jako biskup bych nechtěl být hlavním správcem kasy. Kolegové ze synodní rady vědí, že mne probírání peněz dost nebaví. Přeci jen jsem kněz a ne účetní. Myslím, že je na místě zaměstnat profesionála – ekonoma na správu našich peněz a zajistit kontrolu finančních operací ze strany synodní rady, kněží i laiků. Synodě a synodní radě pak náleží ideové zaměření financí, ale nikoli jejich každodenní správa. To si myslím, že je třeba změnit.

Ve farnosti máme transparentní účet. To na celocírkevní rovině asi nyní reálné není, už jen proto, že při investování nemůžeme vyložit všechno na stůl. Chtěl bych však, abychom, podobně jako jiné instituce, vydávali výroční zprávu, ve které uvedeme výsledek hospodaření za předchozí rok, porovnáme jej s rozpočtem, zhodnotíme, co se nám povedlo a nepovedlo. To je důležité jak pro důvěru uvnitř církve, tak i navenek.

Církev v současné době má nějaké peníze již investovány, máme koupenu nemovitost, která má vydělávat z nájmu. Určitě do budoucna budeme muset nadále diverzifikovat naše investice, a tak snižovat riziko ztráty a naopak zvyšovat investiční úspěch.

Jako křesťana mne zajímá prostor sociálního podnikání a investic do něj. Do této oblasti budou v blízké době také proudit evropské dotace a pro církev to je něco, co je jí blízké. Navíc to má etický rozměr, na který bychom během našeho investování neměli zapomínat. No a konečně: myslím, že nějaké peníze musíme investovat do vlastních lidí a do rozvoje farností. Musíme tak nastartovat základní buňky církve, protože do budoucna se bude muset spoluúčast farností postupně zvyšovat. To je jasné.

Provokativní otázka na závěr: Co myslíš, máme zkusit stavět kostely už teď, anebo až na ně vyděláme? – Na tuto otázku musíme najít konsenzuální odpověď, to není jen věc biskupa. Jen z Moravy mám jednu zkušenost: pokud by tady stavěli kostely, až na ně budou peníze, nestál by ani jeden. Myslím, že podobnou zkušenost má dneska naše pelhřimovská farnost, které se podařilo s velkým osobním i finančním nasazením postavit farní dům. Byl jsem se tam podívat a moc se mi líbí. Takové projekty bychom, dle mého, měli podporovat a případně uvažovat i o ekumenických projektech společných prostor, kde na to nebudeme stačit sami.

Jakým způsobem případné zvolení změní Tvůj život?

Trochu asi ano. Určitě vzrostou nároky na můj čas a čas mé rodiny. Také se budu muset věnovat osvěžení jazykové vybavenosti, kterou jsem v uplynulých letech při pronásledování gangsterů trochu upozadil. S rodinou budeme zřejmě muset hledat nový domov v Praze a všechno s tím související. Tak asi nějaké změny to přinese. Na druhou stranu se tím nechci nechat převálcovat. Přeci jen je ta služba ne na rok, ne na dva, ale na řadu let.

Určitě nezvládnou všechno během pár měsíců. Co bych pak dělal?

Jednou z prvních otázek, se kterou by ses jako nový biskup musel vypořádat, je Tvůj nástupce ve funkci faráře. Máš již představu, jak bys ji chtěl vyřešit?

Biblické by bylo provést to losem, ale nevím, kolik farářů by vhodilo do osudí los se svým jménem při výběru nového zlínského duchovního správce. Navíc to je věc biskupa jen z části. Právo volby má farnost, u nás biskup nepřepíchává praporečky na mapě republiky podle svého rozmaru, ale suverény při výběru faráře jsou farnosti. Prozradím ti, že jistě řešení mám promyšleno, ale asi nechceš, abych ti tady řekl konkrétní jméno. Každopádně mohu zlínské uklidnit, že pokud mne synoda zvolí, situaci určitě vyřeším k jejich spokojenosti.

Máš v plánu vedle biskupského úřadu vykonávat i civilní zaměstnání nebo další významné necírkevní aktivity?

Významné necírkevní aktivity mám. Snažím se vykresat duchovní službu u policie, jsem místopředsedou Křesťanské policejní asociace, z. s., a i po případné volbě biskupem bych na tuto oblast nechtěl zapomenout a pokusil se dotáhnout do konce započaté dílo. Navíc, z pozice biskupa by přece jenom šla jednání poněkud lépe.

Nový biskup nebude, na rozdíl od biskupa Dušana, zároveň i pražským farářem, což mu jistě uvolní ruce pro to, aby uspořádal své případné aktivity. Nakonec to bude o konsenzu biskupa a synodní rady a zejména půjde o to, jaká bude vlastní realita všedních i svátečních dní. On si vlastně nikdo v uplynulých letech

nevyzkoušel být biskupem a nebýt zároveň farářem. To bude jistě zajímavá zkušenost.

Závěrem bych se Tě zeptal, zda chceš sám něco říci nebo doplnit, co dosud nezaznělo?

Taky mne docela bavil i fotbal, ale ten se hrál v neděli dopoledne, což mi začalo vadit ve chvíli, kdy jsem objevil Krista, protože v tu samou dobu byla mše svatá. Fotbal jsem rozpoznal jako konkurenční náboženství, a tak s ním i naložil. ☺

No a opravdu na závěr bych chtěl říct, že volba biskupa je pro nás všechny nová věc. Skoro nikdo, kdo je nyní v církvi, nezažil volbu biskupa Dušana. A teď jsme možná zaskočeni tím, že dojde ke změně. Myslím si, že úkolem nového biskupa bude sjednocovat a smiřovat a vedle viditelné jednoty církve budeme potřebovat i velkou názorovou shodu na dalším směřování církve. Proto chci naše lidi vyzvat, aby o vizích kandidátů diskutovali ve farnostech, aby si udělali svůj názor a aby kandidáta, kterého vyberou, jasně podpořili ve volbě. To proto, abychom nezvolili biskupa většinou jednoho hlasu a půlka církve by ze synody odjížděla zklamaná. Bude ukázkou schopnosti synodálního konsenzu církve, když dokáže zvolit přesvědčivě a jasně. A pro budoucího biskupa to bude jistě důležité, aby věděl, že má většinovou důvěru církve.

☒ *připravil Petr Jan Vinš*

Svatý Josef Toufar

Josef Toufar byl zbožný římskokatolický kněz a farář. Nebyl sice žádným velkým intelektuálem, ale lidmi ve své farnosti byl oblíben, protože tu pro své farníky dokázal být a uměl jim pomoci. Když se však jednoho osudného dne při jeho kázání pohnul křížek na svatostánku, idylka venkovského faráře rázem skončila. Komunistický režim se po druhé světové válce čím dál tím silněji snažil zdiskreditovat církev a pronásledoval její služebníky. Číhoštský zázrak tak přišel právě vhod a oči pronásledovatelů se obrátily k nejnepatrnějšímu z nepatrných. Proces Toufar vs. stát mohl začít a za zavřenými dveřmi se dalo dělat a utajit cokoliv...

dětství a mládí

Toufar se narodil 14. července 1902 v Arnolci u Polné a hned druhý den ho jeho rodiče

nechali pokřtít jako Josefa Jindřicha ve farním chrámu sv. Markéty ve Zhoři. Jeho otec, taky Josef, měl v Arnolci hostinec a dlouhá léta v obci zastával funkci starosty. Se svou ženou Marií měl dohromady pět dětí: Bohuslava, Vladimíra, Stanislava, Josefa a Boženu. Když však bylo Toufarovi 8 let, jeho matka předčasně zesnula a její smrt malým chlapcem hodně otrásla. Toufarův otec věděl, že o hostinec, 33 hektarů půdy, které vlastnil, a o své děti se sám nepostará, a tak se podruhé oženil s Kateřinou Kasalovou. Jeho plán mít další hodnou a pracovitou ženu vyšel jen částečně. Jeho děti Kateřina sice milovala, ale k práci se moc neměla, a tak jejich hospodářství začalo trochu upadat.

Své dětství prožil typickým způsobem chlapce, který si rád hrál s vrstevníky, pral se a dováděl, ale také musel pracovat doma a také chodil do kostela. Říká se, že už jako malý si Josef hrál na kněze. Shromáždil si k sobě děti z vesnice, sám pak vylezl na strom a z něj jim kázal. V roce 1908 se jeho povinnosti rozšířily ještě o docházku do obecné školy. Značné problémy mu dělalo psaní a úprava, možná by byl dnes diagnostikován jako dysgrafik. Navíc jako syn hospodáře nemohl do školy chodit pravidelně. Na prvním místě byla práce na gruntu, a teprve potom škola. Obecnou školní docházku ukončil 14. července 1916. O dva roky dříve si podal přihlášku do Borommea v Hradci Králové. Tato střední škola připravovala možné kandidáty kněžství ke vstupu do semináře, ale válečný konflikt Toufarovi nástup na tuto školu znemožnil. Zůstal tedy doma a věnoval se práci pro otce, který domácnost vedl pevnou až trochu despotickou rukou.

Kromě 18 měsíců, které strávil ve vojenské službě v Brně u 10. pěšího pluku Jana Sladkého Koziny, nikdy neopustil Arnolec. Věnoval se ve své rodné obci organizaci kulturního života. Spoluorganizoval poutě a slavnosti, rád chodil na taneční zábavy, zpíval a hrál na kontrabas v místní hudební kapele. Nevyhýbal se ani společenskému styku s dívkami.

Po smrti otce v roce 1927 se u Toufarů uvolnily poměry. Josefův bratr převzal se svou manželkou hospodářství a Josef mu ještě asi rok s prací pomáhal. Dokonce se přihlásil na Odbornou hospodářskou školu v Polné a absolvoval tam první ročník. Během této doby však v něm plně uzrálo jeho rozhodnutí pro kněžství a sám se připravil na přijímací řízení do primy gymnázia v Německém Brodě (dnes Havlíčkův Brod). Pro svůj přibližně dvanáctiletý věkový rozdíl si získal od spolužáků přezdívku „děda“. Studium mu šlo ze začátku velmi dobře, takže dokonce po prvním ročníku složil postupové zkoušky a přestoupil rovnou do tercie. Po kvintě se však rozhodl přestoupit na gymnázium v Chotěboři, protože jeho problémy s profesorem matematiky se vystupňovaly do takové míry, že by mu mohlo

hrozit vyloučení. V Chotěboři pak následně v roce 1935 odmaturoval a ve stejném roce nastupuje do semináře v Hradci Králové.

Kněžství

Kněžské svěcení přijal 29. června 1940 z rukou biskupa Mořice Píchy a svou první bohoslužbu odsloužil na svátek sv. Cyrila a Metoděje ve farním chrámu ve Zhoří. Jeho primici předcházela pouť, která vedla od jeho rodného domu až ke kostelu. V Arnolci to byla velká sláva, která se zapsala do paměti všech zúčastněných. Kostel ve Zhoří byl zcela zaplněn. Pro svůj primiční obrázek si vybral podobiznu Anežky České (v té době zatím jen blahoslavené) a text: „Za hlasem Tvým jsem, Pane, šel, dej sílu duši mé.“

Jeho prvním působištěm byla farnost v městečku Zahrádka, kde nepracoval jako jeho předchůdce Schwallera, jenž plnil pouze bohoslužebné povinnosti, ale začal s novým způsobem pastorační práce, kdy organizoval farní život, pořádal různé akce, staral se o potřebné, převážně děti a chudé. Také pomáhal krýt různé protinacistické aktivity, pomáhal místním židům a nebál ani vlasteneckých kázání. Toufar musel být několikrát svědkem toho, jak gestapo odvedlo a následně popravilo několik jeho farníků. Nejsilnější zážitek této nelehké doby byla asi smrt pana Václava Tomka, který ve svém mlýně mlel mouku bez povolení. Před výslechem gestapa se ze strachu a zoufalství zabil. V dubnu 1944 mu pak Toufar sloužil pohřeb, kterého se zúčastnilo přes osm tisíc lidí z širokého okolí. Pohřeb Václava Tomka se tak stal určitým tichým symbolem protiněmecké demonstrace.

Po válce se pak Toufar mohl ještě více naplno vrhnout do svých pastoračních aktivit. V obci zakládá Sdružení katolické mládeže, kterému se marně pokoušel konkurovat Svaz sovětské mládeže, který ale neměl ani z desetiny tolik členů, organizuje duchovní obnovy, poutě, modlitební setkání, ale i taneční setkání, sportovní akce, divadelní představení atd. K této činnosti byl velmi inspirován odkazem sv. Dona Bosca. Již v září 1945 se také dostává do prvního konfliktu s režimem, tentokrát zastoupeným okresním národním výborem. Ten totiž naplánoval slavnostní akci, při níž měla být odhalena deska se jmény obětí druhé světové války. Její průběh byl však naplánovat na dobu, kdy se konají bohoslužby. Toufar sice požádal, aby akci posunuli až po bohoslužbách, ale jeho žádost byla ignorována. Akce se zúčastnilo několik tisíc lidí. Bohužel však během akce došlo i tragické nehodě – spadl kabel s elektrickým proudem a zabil tak 7 lidí a několik jich bylo zraněno.

Toufarův světitel biskup ho 1. dubna 1946 ustanovil svým dekretem za jediného duchovního v obci Zahrádka a 12. dubna, kdy se konala k této příležitosti slavnostní bohoslužba a kostel byl přeplněn lidmi jak ráno, tak i odpoledne, svědčil o tom, že Toufar nebyl jen obyčejným knězem, ale že si u svých farníků vysloužil velikou vážnost a důvěru.

V květnu 1946, kdy proběhly první poválečné volby do Národního shromáždění, se Toufar dost aktivně angažoval v Československé straně lidové. Účastnil se schůzí a diskuzí, kde dost jasně varoval před nebezpečím komunismu. Měl tedy významný podíl na tom, že volby v Zahrádkách vyhráli lidovci, i když

jen o 6 hlasů vůči komunistům. Tím si zařídil další mínus u státní moci.

Proto také po komunistickém puči v únoru 1948 komunističtí funkcionáři v Zahrádkce zažádali u hradeckého biskupa Píchy o přeložení Toufara jinam. Odvolávali se na to, že je to přání veřejnosti, a proto by se mu mělo vyhovět. Toufar se však o tomto jejich plánu dozvěděl a tak nějak mimoděk se o svém přeložení zmínil při nedělní bohoslužbě. To zahrádecké natolik pobouřilo, že začali psát petice proti zamýšlenému přeložení. Ovšem biskupství nedokázalo odolat věčnému nátlaku ze strany moci a Toufara požádalo o rezignaci a nabídlo mu přeložení do Číhoště. Toufar tuto nabídku přijal 1. dubna 1948.

Číhošť a zázrak

I zde byl oblíben farníky a věnoval se oživování farní obce. Opět se věnoval sociální pomoci

potřebným, opravám kostela a v obci zřídil dokonce i zubařskou živnost. Ovšem v té době zesiluje úsilí komunistických orgánů o podřízení si církevní instituce. První vlna, která byla založena spíše na snaze o uzavření dohody s církví, skončila pro komunisty neúspěchem a tak přecházejí do otevřeného boje. Prezident Gottwald požádal tzv. církevní šestku (Alexej Čepička, Vladimír Klementis, Zdeněk Firlinger,

Jiří Hendrych, Václav Kopecký a Viliam Široký), aby co nejrychleji připravila na církevní představitele nějaký kompromitující materiál. Bylo připraveno i nové vládní nařízení, kterým měla být zajištěna podřízenost církve státu. Právě v této situaci se Josef Toufar nacházel v Číhošti a snažil se v těchto podmínkách nějak uspět s čistým štítem. Bohužel státní orgány měly jiné představy.

Na 3. neděli adventní 11. prosince 1949 se při Toufarově kázání zvláště pohnul křížek na oltáři a zůstal vychýlen a natočen směrem ke kazatelně. Toufar sám tento pohyb kříže neviděl, ale mezi věřícími to vidělo asi 20 lidí. 25. prosince 1949 se navíc pohyb kříže při bohoslužbě opakoval. Pověst o tomto úkazu se rychle šířila, a tak tzv. Číhošťský zázrak brzy získal pozornost i StB. Do Číhoště se začali sjíždět poutníci i zvědavci, což se ani trochu nehodilo do plánů komunistické strany. Dne 28. ledna 1950 byl Toufar tajně unesen státní bezpečností do věznic ve Valdicích. Tam byl mučen bitím, elektrickým proudem a žízní a nucen k přiznání, že pohyb kříže byl způsoben nějakým mechanismem, aby tak kněz oklamal své věřící. Tak chtěla vláda dokázat, že je křesťanské náboženství plně podvodu a manipulace, jež mimo jiné skrývá touhu po zničení míru.

Technici státní bezpečnosti však nemohli přijít na žádný mechanismus, který by byl schopný křížem hýbat a zároveň nebyt vidět. Po čtyři týdny se snažili získat skutečné přiznání, jakým způsobem farář rozhýbal kříž. Marně. Toufar se neměl k čemu přiznat, s pohybem kříže neměl nic společného. Přesto se to komunistická strana snažila jakkoli dokázat. Natáčela dokonce i dokumentární film o „podvodném číhošťském zázraku“, ve kterém se na pár vteřin objeví i sám Josef Toufar. V dosti

špatném zdravotním stavu ho 23. a 24. února přivezli natočit rekonstrukci pohybu kříže.

toufarova smrt

Dne 25. února však již byl akutně převezen do nemocnice v Praze, kde musel podstoupit operaci. V nemocniční zprávě musel ošetřující lékař na příkaz StB zanést jako příčinu úmrtí prasklý žaludeční vřed, ale ještě v téže roce se začalo spekulovat o tom, že dal vedoucí vyšetřovacího týmu, Ladislav Mácha, Toufarovi jakousi kyselinu, která mu problémy se zažívacím traktem způsobila. Teprve po 18 letech se k operaci vyjádřil MUDr. František Mauer, který při operaci asistoval, s tím, že byl kněz neobyčejně surovým způsobem utlučen k smrti, a i když se snažili udělat, co bylo v jejich silách, pacientovi již nebylo pomoci. Josef Toufar byl následně pohřben do hromadného hrobu na hřbitově v Praze-Ďáblicích pod falešným jménem J. Zouhar. Jeho neteř, Marie Pospíšilová, se stále snažila dozvědět, kde její strýc skončil, kde ho uvěznil. Nepřestávala po něm pátrat celé čtyři roky, než jí z odpovědných míst byla sdělena oficiální verze Toufaro

va úmrtí. Ladislav Mácha byl nejprve potrestán jen stranickou důtkou a to spíše jen za neúspěch akce než za umučení vyšetřovaného. V roce 1968 byl navíc soudem zproštěn viny zcela, protože nebylo možné dokázat, že Mácha se provinil přímo vraždou a zneužitím pravomoci bylo v tu chvíli již promlčeno. K potrestání nepomohl ani článek Jiřího Brabence, který vyšel v téže roce v Lidových novinách a který o celé kauze s Toufarem informoval a odhalil celou řadu nových skutečností. Ovšem v roce 1998 byl Mácha opět u soudu a tentokrát byl odsouzen za těžké ublížení na zdraví a zneužití moci úřední a služební k trestu odnětí

svobody na pět let. Mácha se však proti tomuto trestu odvolal a v roce 1999 vyšší soud snížil dobu trestu na dva roky. Mácha však několikrát za sebou odmítl nástup výkonu trestu ze zdravotních důvodů, takže nakonec do věznice nastoupil až 16. ledna 2002. Po uplynutí poloviny trestu byl v lednu 2003 podmínečně propuštěn.

V roce 2013 římskokatolická církev zahájila proces blahorečení Josefa Toufara, k čemuž byla potřeba exhumace jeho ostatků a jejich identifikace. Po získání finančních prostředků a svolení byly na svátek sv. Anežky České, vyzvednuty Toufaro

12. července 2015 byl v Číhošti uspořádán pohřeb Josefa Toufara se slavnostní bohoslužbou, které předsedal hradecký biskup Jan Vokál a kázání se ujal Dominik kardinál Duka. Číhošťský farář tak konečně našel důstojné místo posledního odpočinku právě v kostele, který byl jeho posledním místem působení. Starokatolická církev má Josefa Toufara jakožto mučedníka mezi svými svatými již od 90. let 20. století.

☒ *Monika Johanka Mádlová*

Rozhovor s novými jáhny

V sobotu 28. listopadu 2015 se řady našich duchovních rozšířily o tři nové jáhny, resp. jednoho jáhna a dvě jáhenky. Biskup Dušan při slavnostní bohoslužbě vysvětil Petru Alžbětu Baslovou (PAB), Moniku Johanku Mádlovou (MJM) a Martina Kováče (MK). Několik dní po svěcení jsme všem novým jáhnům položili několik otázek.

Jak a kdy jste se dozvěděli o starokatolické církvi? Co vás mezi nás přivedlo?

PAB: O starokatolické církvi jsem se dozvěděla v době, kdy jsem prožívala obrácení a hledala církev, v níž bych mohla poznávat a žít svou nově objevenou křesťanskou identitu. Do pražské rotundy mě zavedli lidé, které jsem znala z úplně jiné oblasti svého života, a brala jsem to zpočátku jako jednu z mnoha zastávek na své poznávací cestě po křesťanských společenstvích. Takže mě přivedla zvědavost. Na té první bohoslužbě mě zaujala kombinace liturgie a lidskosti, nebo jak to nazvat. Měla jsem pocit, že nalézám hloubku a zároveň obyčejnou lidskou vzájemnost, a to mě přimělo přijít znova. A čím víc jsem poznávala spiritualitu a víru starokatolíků, tím víc se mi zdálo, že s ní souzním. A tak jsem zůstala a z rukou biskupa (a pražského faráře) Dušana jsem přijala křest.

MJM: O starokatolické církvi jsem se dozvěděla někdy před řekněme 9 lety. A to od Petra Jana Vinše a následně od Ivany Kuglerové. V té době jsem procházela určitým obdobím hledání, kdy jsem přestala cítit svůj duchovní domov v římskokatolické církvi a hledala jsem jinou cestu pro svůj život s Bohem.

Ovšem než jsem přestoupila ke starokatolické církvi, trvalo to ještě asi 3–4 roky.

MK: Když jsem v roce 2009, ještě jako římský katolík, začal v Bratislavě studovat souběžně katolickou a evangelickou teologii, v tradičně založeném slovenském prostředí se moje ekumenické smýšlení a úsilí nesetkalo s velikým nadšením – a to zejména na katolické fakultě. Když mi pak někteří z vyučujících naznačili, že správný katolík by se měl rozhodnout, kde chce studovat a neměl by sedět na „dvou židlich najednou“, tak jsem se jako správný katolík opravdu rozhodl: jelikož jsem vždycky chtěl studovat biblické jazyky, které se na místní katolické fakultě téměř vůbec nevyučovaly, a líbilo se mi otevřenější studijní prostředí u evangelíků, zůstal jsem po prvním semestru studovat jenom na Evangelické bohoslovecké fakultě.

Tím jsem se ale postupně dostal do zvláštní situace, protože na Slovensku není zrovna běžné, že by katolík studoval evangelickou teologii. Postupně jsem se tak začal dostávat do ne zcela příjemných situací ve své vlastní farnosti a zjišťovat, že moje budoucnost asi nebude v římskokatolickém prostředí. Na druhé straně jsem se ale po duchovní stránce nikdy necítil „doma“ u evangelíků. Od svých 13 let jsem prakticky denně ministroval a plně jsem se tak ztotožnil s katolickou spiritualitou.

A tak jsem začal hledat a objevil jsem na internetu informace o starokatolické církvi. Moc mě to zaujalo a jako student teologie jsem prostudoval prakticky všechny teologické texty a knížky, které jsem měl k dispozici.

A tak jsem v roce 2010 začal příležitostně navštěvovat bohoslužby slovenských „starokatolíků“ v Nitře a na začátku roku 2011 jsem si podal přihlášku do církve. Zajímavou shodou okolností jsem ale právě tehdy dostal stipendium na svůj první pobyt na HTF UK v Praze, kde jsem se naplno začal věnovat studiu starokatolické teologie. Poznal jsem jinou tvář starokatolictví, než tu, kterou jsem měl možnost zažít na Slovensku. Starokatolictví, které je otevřené, kriticky smýšlející, lidské a přijímající...

V roce 2012 jsem se tak oficiálně stal členem pražské farnosti Starokatolické církve v ČR a díky podpoře různých stipendijních fondů jsem v Praze zůstal až do konce svého magisterského studia v roce 2014. Inu – cesty Páně jsou nevyzpytatelné.

Kdy jste pocítili povolání k diakonské službě v Církvi?

PAB: Nepamatuji si přesně, kdy se to stalo, zato vím úplně jasně, kde. Bylo to na tom nejnepravděpodobnějším místě. Ne, vážně. Pokusím se to trochu vysvětlit. Setkání s živým Kristem znamenalo zásadní kvalitativní změnu v mém životě. Naprostá neuspořádanost a bezútěšnost, v níž jsem dospívala, se přijetím křesťanství proměnila v jasnou naději. Díky tomu, že jsem uviděla a přijala Boží nataženou dlaň, jsem poprvé zažívala skutečnou svobodu a můj život začal dávat smysl. Díky tomu mě zaplavovala (a stále, Bohu díky, zaplavuje) nesmírná vděčnost. Vnímala jsem jako samozřejmé, že chci v církvi aktivně žít a být užitečná. A stejně tak jsem toužila víc poznat její spiritualitu a teologii. Začala jsem proto studovat na fakultě a pracovat na biskupství. O svěcení jsem neuvažovala, zejména proto, že pro mne svěcení žen bylo

racionálně mimo. Neměla jsem dojem, že je potřeba, nebo že by mělo oporu v tradici či Písmu. Vůbec mě o tom nenapadlo uvažovat. No, a pak jsem jednou byla na bohoslužbě v Jablonci nad Nisou, ve farnosti, která je úplně jiná než ta pražská. Cítila jsem se tam hrozně nepatříčně, měla jsem pocit, že nezapadám a všechno je tak nějak jinak, než jsem zvyklá a než jsem čekala. A právě v téhle, pro mne poněkud zneklidňující, atmosféře jsem pocítila povolání ke svátostné službě. Dlouho jsem to pokládala za nesmysl, výplod vlastního ega nebo zmatení. Bránila jsem se tomu, ale ono se to vracelo a různě potvrzovalo tak dlouho, až jsem si jednou řekla, že v rámci snahy o poctivost k sobě samé, bych to měla akceptovat. Ale popravdě, pořád jsem z toho tak nějak v rozpacích.

MJM: Bylo to někdy v letním semestru prvního ročníku bakalářského studia na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy. A ta myšlenka mě docela vyděsila. Nešla jsem

studovat teologii proto, abych směřovala ke službě, ale abych lépe poznala dějiny křesťanství. Nedokázala jsem si sama sebe představit v takové pozici. Postupem času jsem však zjišťovala, že Boží volání je silnější než moje lidské pochybnosti a že ho nedokážu odmítnout.

MK: Povolání ke svátostné službě v Církvi se u mě v určitých intervalech objevovalo prakticky od mých třinácti let, kdy jsem se v průběhu přípravy k přijetí svátosti biřmování poprvé osobněji rozhodl pro život víry. Začal jsem ministrovat a tak nějak přirozeně mě to „k tomu táhlo“. V šestnácti letech jsem pak ale potkal Lucku, dnes již mou manželku, a tak mě plány na římskokatolický seminář musely jít přirozeně stranou. ☺

Nebudu ale popírat, že v průběhu času se v našem vztahu tato otázka ještě několikrát objevila a působila mezi námi napětí – zejména v čase, kdy jsem se po maturě rozhodoval o svém vysokoškolském studiu a dalším životě. Pak jsem se ale vnitřně smířil s tím, že navzdory všemu budu v církvi sloužit a působit jako laik.

Situace se ale změnila, když jsem se pár let poté ocitl ve starokatolickém prostředí, kde celibát není podmínkou duchovenské služby.

Jaké jsou v souvislosti s jáhenským svěcením Vaše plány nebo vize pro službu ve Starokatolické církvi v ČR?

PAB: Nemám plány ani vize. Chci být otevřená Božím vedení a potřebám církve.

Osobně mě to vždycky táhlo ke službě potřebným. V současné době pracuji jako terénní pracovník a dluhový poradce pro lidi ohrožené sociálním vyloučením. To znamená, že lidem pomáhám hledat práci, bydlení, řešit jejich dluhovou situaci nebo zařadit to, co je

pro většinu z nás samozřejmé, jako mít lékaře, zařadit si doklady, jednat s úřady apod. Mými klienty jsou často lidé propuštění z výkonu trestu, s drogovou minulostí nebo romské rodiny. Tedy ti, kterými většina společnosti opovrhuje nebo je odmítá (z více či méně dobrých důvodů). Mám za sebou minulost, na kterou nejsem hrdá, přesto však jsem za ni vděčná, protože mě naučila, že lidská důstojnost není závislá na úspěchu, hodnocení druhých ani alespoň elementární schopnosti se o sebe postarat. Lidská důstojnost je součástí přirozenosti každého člověka a vychází z toho, že každý jsme stvořeni jako obraz živého Boha. Pro každého z nás se Bůh stal člověkem, každého z nás miluje a přijímá v každém okamžiku našeho života. Moc bych si přála s tímhle vědomím přistupovat k lidem kolem sebe. A je jedno, jestli to bude při úklidu kostela, liturgii nebo snaze doprovázet druhého na obtížném úseku jeho životní cesty.

MJM: Svou službu momentálně vykonávám na biskupském ordinariátu a v pražské farnosti, kde se mimo jiné snažím být nápomocná farníkům. Doufám však, že časem bychom mohli pomocnou ruku nabízet i do širšího okolí mimo naší farnost. Proto po dokončení magisterského studia starokatolické teologie bych ráda nastoupila na další magisterský obor na HTF, a to konkrétně na Sociální práci a charitu. Po úspěšném dokončení tohoto studia by tak církve získala sociálního pracovníka, který nám teď pro mnoho projektů Communia chybí, a zavírá nám to cestu k mnoha dotacím. To je teď pro mě asi nejdůležitější plán pro další dva roky a od toho se pak budou také odvíjet další vize. Řádné rozběhnutí sociálních aktivit v rámci sociálně-pastoračního střediska Communio atd.

MK: Plánů a vizí mám celkem dost, ale uvidíme, co bude skutečně tou Boží cestou – a také tou nejlepší službou pro církev. Můj velký sen je obnovení utrechtského starokatolictví na Slovensku, které by se dalo realizovat pod českou jurisdikcí. Z vlastní zkušenosti vím, že Slovensko potřebuje katolickou alternativu jako sůl. Hledající lidé v současnosti moc možností nemají a tak často končí i mimo prostředí jakékoli církve. Není to ale vůbec snadná cesta. Pokud proto církev v čele se synodou a biskupem, bude mou službu vidět někde jinde, jsem tomu otevřen.

V tradičních církvích je problematika svěcení žen někdy hodně ožehavé téma. Jednota nepanuje ani mezi jednotlivými starokatolickými církvemi. Jaký je váš názor na jáhenské, kněžské či dokonce biskupské svěcení žen?

PAB: Popravdě, když jsem do církve přišla, měla jsem jasno. Jakékoli svěcení žen není potřeba a může přinést víc škod než užitku. Nakonec jsem od jasného odmítání doputovala k jáhenskému svěcení. Takže jsem ve svém názoru na tuto problematiku mnohem *zdrženlivější*. ☺ Přesto vidím spoustu rizik svěcení žen. „Kněžky“ mi přijdou mnohdy spíš směšné. Mám pocit, že ženy a muži se přeci jen liší a kněžská služba je spíš prostorem pro uplatnění tradičně mužských vlastností. To nevylučuje, že existují ženy, které by byly výborné v kněžské službě, otázka je, jestli kvůli tomu kněžskou službu ženám otevírat. Nejsem tak zdatná v bibliotice, abych dokázala říct, jestli je svěcení žen v rozporu s Písmem nebo v něm jen nemá oporu. Nikdy jsem nezkoumala, jak argumentují církve, které ženy světí, nebo naopak ty, které to odmítají. A v tuto chvíli necítím potřebu mít jasný názor. Víím jen dvě věci; 1. pokud je něco Boží

vůlí, je jedno, jak moc směšné nebo nesmyslné nám to připadá; 2. vždycky, když jsem měla o nějaké otázce „jasno“, ukázalo se, že všechno je jinak.

MJM: Na tuto otázku si v první řadě dovoluji odpovědět usnesením biskupů Utrechtské unie, ve kterém říkají, že svěcení žen je otázka disciplinární, nikoliv věroučná. V druhé řadě trochu osobnější názor – rozhodně se necítím být někým, kdo by se měl vyjadřovat k tomu, koho si Bůh povolá či nepovolá ke své službě. Přiznávám, že pohled na ženu-kněze či ženu-biskupa (a tak trochu i ženu-jáhna) mi přijde poněkud nezvyklý a jsem z toho nespá, ale nejdůležitější je stejně upřímná služba a víra v Boha. Pokud je toto splněno, záleží na pohlaví?

MK: V této otázce se plně ztotožňuji se stanoviskem naší církve, že v případě svěcení žen se jedná o otázku disciplíny, nikoli o otázku teologie. Pokud se tedy společenství církve rozhodne, že nadešel ten správný čas, může ženy světit na jáhenky, kněze a klidně i biskupky. Kněžské svěcení je pro mě specifickým rozvinutím všeobecného kněžství, které všichni křesťané dostali od Boha ve svém křtu. Apoštol Pavel v listě Galatanům píše: „*Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli. Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši.*“ (Gal 3,27–28). Bůh také stvořil člověka podle svého obrazu jako muže a ženu (Gen 1,27). Pokud chce proto církev vydávat o Bohu autentický obraz, musí se také přirozeně zasadit za rodovou rovnost, jinak bude obraz o Bohu postrádat důležitou lidskou zkušenost – zkušenost žen. V době apoštolů a v časech rodící

se církve to ještě nebylo celkem možné, protože radikální změna společenských poměrů by mohla zamezit přijetí evangelia. Jak ale vidíme, naše svaté texty nesou myšlenkový odkaz rovnosti všech lidí bez rozdílu před Hospodinem, a proto bychom se neměli těchto změn v současnosti obávat.

Musím se ale přiznat, že můj názor na tuto otázku se postupem času vyvíjel v průběhu mých teologických studií: když jsem začal jako „věrný syn“ římskokatolické církve studovat teologii, byl jsem přirozeně odpůrcem svěcení žen. Až osobní zkušenost setkání se ženami vysvěcenými v tzv. podzemní církvi v Československu za totality, ale také zkušenosti křesťanské ekumeny a našich sesterských církví na mě silně zapůsobila a byl jsem tak „nucen“ reflektovat své dosavadní pozice a hledat vlastní teologickou odpověď na tuto otázku.

Pokud se někdy v naší církvi objeví vhodná kandidátka, která v sobě rozpozná Boží povolání, a také farnost, která bude pro její službu otevřená, budu ji určitě všemožně podporovat na její cestě ke kněžské službě.

Kde vy osobně spatřujete nejsilnější stránky stávající české starokatolické církve, a kde jsou naopak její největší rezervy?

PAB: Na starokatolické církvi oceňuji (mimo jiné) její otevřenost poskytující dostatek svobody a pochopení pro lidskou omylnost a nedokonalost. Myslím, že otevřenost, svoboda a tolerance jsou nejsilnější stránky (nejen) české starokatolické církve, ale ty samé charakteristiky jsou odpovědné za největší rezervy. Umíme dobře číst znamení doby, ale nevíme, co s tím dál. ☺ Umíme srozumitelně předat informaci, že víra nemusí být v rozporu

s životem moderního člověka. Mnohem horší je to s předáním zásadního sdělení o tom, k čemu by *člověku* vlastně ta víra měla být dobrá. Často se pak (alespoň myslím) stává, že lidé přicházejí nadšení myšlenkou, že mohou věřit, a odcházejí s pocitem, že ale taky klidně mohou dělat cokoli jiného. Pomohlo by jasněji definovat (a hlavně opravdu žít) hodnoty, na kterých naše starokatolická (nebo spíš křesťanská) identita stojí, a z těch neustupovat, ani když hrozí, že tím někoho „naštve“ nebo znechutíme.

No, a pak bychom se taky měli přestat vymlouvat na nedostatek peněz a zákon o sociálních službách a rozjet nějakou charitativní činnost (neomezenou jen na členy našich farních společenství). ☺

MJM: Nejsilnější stránku považuji převážně v tom, že je to stále velmi atraktivní církev pro spoustu hledajících lidí. Není tolik sešněrovaná zákazy, předpisy... Člověk v ní může volně dýchat a svobodně následovat Krista. Navíc si za poslední léta vydobyla velmi dobré postavení v ekumeně i v Utrechtské unii. Právě tato pozice je myslím jednou ze silných stránek naší církve a jen doufám, že v tomto směru bude dále pokračovat.

Rezervy naopak vnímám v tom, že je tu jisté vnitřní rozdělení. Máme různé představy o lepším fungování církve, které každého z nás táhnou jinam a nejsme schopni najít dostatečně silný jednotící prvek či aspoň trpělivost k jeho hledání. Umíme o tom skvěle hovořit, ale pokud jde o činy, jsme již více zdrženliví. Zkrátka naše rezervy jsou asi nejspíše v tom, že jsme stále (jen) lidé...

MK: Česká starokatolická církev je z mého pohledu malá a dynamické společenství. Líbí

se mi atmosféra otevřenosti, přijetí, ekumenický duch, příjemná inklusivní liturgie i smysluplná kázání. Myslím, že na to jak je naše církve malá, je v české společnosti celkem známá a spojuje v sobě velmi zajímavé lidské příběhy.

Prostor pro zlepšení a další výzvy vidím zejména v různých sociálních, diakonických a misijních aktivitách. Osobně mě například inspirovala zkušenost některých luterských sborů v menších městech na Slovensku, které odpověděly na současnou společenskou poptávku a otevřely církevní školky. Misijní aktivity s dětmi ale logicky přivedly i rodiče, takže některé umírající sbory najednou úplně ožily. V naší české situaci asi nebude možné založit starokatolickou církevní školu, ale taky máme před sebou otevřený prostor pro práci s dětmi a mládeží.

Výzvou je z mého pohledu také rozvoj našeho starokatolického oboru na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy a příprava budoucích kandidátů duchovní služby. Studium a duchovenská praxe by například mohla být vhodným propojením mezi Prahou a mimopražskými farnostmi.

Letos budou delegáti na synodě volit nového biskupa. Co očekáváte od nového zvoleného biskupa? (Kontinuitu, nebo spíše změnu.)

PAB: Díky za závorku na konci dotazu. Očekávám tak trochu od obojího. Bez kontinuity bychom ztratili identitu a bez schopnosti vnímat nové výzvy a reagovat na ně by nám hrozila strnulost. Pevně věřím, že delegáti na synodě budou rozhodovat s otevřeností pro působení Ducha svatého, a s vědomím, že hledáme především člověka schopného

a ochotného ujmout se nelehkého a mnohdy velmi nevděčného úkolu vést a reprezentovat mnohotvárné společenství tvořené skoro samými individualitami. A to opravdu není lehké. Pro mě osobně je navíc zásadní, aby se nebál říkat pravdu, byl otevřený a hrál fér.

MJM: Tak já myslím, že není až tak důležité, co očekávám já, ale jaké očekávání má církev a jak tato svá očekávání dá najevo na synodě. Pokud se mě však ptáš na můj soukromý názor, nedefinovala bych to ani jedním ze slov v závorce. Od biskupa očekávám totiž hlavně pokoru, moudrost a oddanou službu církvi. To vše podtržené jeho láskou k Bohu. Proč hledat kontinuitu nebo změnu? Mnohem důležitější je hledat dobrého služebníka Božího...

MK: Zkusím odpovědět tradičním starokatolickým heslem: očekávám „*v podstatných věcech jednotu, v nepodstatných svobodu, ale ve všem lásku*“ (sv. Augustin). Biskup Dušan je nepochybně silnou osobností a mnoho toho pro církve v porevolučních letech udělal a obětoval. Nový biskup proto z mého pohledu nebude mít lehkou pozici, protože je obvykle těžké navazovat na tak charismatickou osobnost – a to v jakékoli organizaci. Od nového biskupa tedy očekávám zejména schopnost naslouchat a budovat kolegiální atmosféru v církvi. Kontinuitu v těch podstatných a dobrých věcech, svobodu a zodpovědnost v těch nepodstatných, ale zejména atmosféru otevřenosti, přijetí a vzájemného porozumění.

Děkuji Vám všem za rozhovor.

☒ připravil Jiří J. Konvalina

Sociální podnikání – nová výzva v pastoraci?

Křesťané a křesťanské církve byly od samého počátku spojeny se sociální činností a pomoc bližnímu je zcela přirozenou součástí každého křesťana či křesťanského společenství. Formy sociální činnosti církve byly vždy velice pestré, mnohotvárné a přizpůsobené okolnostem, ve kterých vznikaly nebo se realizovaly.

Můžeme zde uvést příklady péče o nemocné, chudé, sirotky, sociálně vyloučené v různých staletích a místech tohoto světa. Pokaždé to byli jiní lidé a jiné osudy, které bylo potřeba chránit a pečovat o ně.

S novověkem, nástupem kapitalismu a s průmyslovou revolucí přišla do západní civilizace nová forma bída, kterou bylo potřeba nějakým způsobem reflektovat a nabídnout účinnou pomoc. Krom mnoha lidí, kteří jsou vytrženi z tradičních rodových kořenů, a díky tomu ztrácejí svou identitu a schopnost se uživit, přichází s kapitalismem do světa nový, velmi nebezpečný jev. Je jím posuzování člověka podle výkonu a vlastnictví. Ten, kdo je výkonný, kdo toho hodně zvládne, má nárok být ve společnosti ctěn, a ten, kdo zvládá méně, je ostouzen a považován za méněcenného. Práce se stala v moderní společnosti prakticky jedinou „vizitkou“, která je měřítkem kvality a hodnoty osoby. „Řekni mi, co děláš, a já ti povím, jaký jsi.“ Tak zní silný imperativ doby. Lidé méně výkonní jsou vystrkováni na okraj společnosti a většinou jsou označováni jako „lenoši“ nebo „neschopní“. Křesťané mají

zde ještě jeden argument, kterým podporují své odsouzení, vycházejíce z Pavlova výroku „kdo nepracuje, ať nejí“. A tak i „správný“ křesťan toho musí hodně stihnout, mnoho vykonat, být výkonný a během svého života napáchat co nejvíce dobra. Odpočineme si až v hrobě, slyšíme často kolem nás. Odpočinek je tak trochu nekřesťanský a bývá spojen s leností.

Musíme si přiznat, že v době korporátního kapitalismu a pod vlivem jeho ideologie, která tvrdí, že jen výkon či efektivita jsou měřítka kvality člověka, mizí ze zřetele jeden důležitý aspekt. A tím je samotný vertikální rozměr života a kvalitativní dimenze lidské práce.

Práce, která je měřena efektivitou a výkonem najednou ztrácí něco podstatného.

Mnohokrát jsem se ve své praxi setkal s lidmi, kteří efektivně a výkonně dělají naprosté hlouposti a nesmysly. Možná bych měl napsat, že to nebylo mnohokrát, ale prakticky pravidelně. Normy, svazující předpisy, tabulky, neustálá a všudypřítomná byrokracie. Tak vypadá velice často pracovní náplň mnoha lidí. Čím více tabulek nasekáš, tím kvalitnější jsi zaměstnanec. Čím déle jsi v práci, tím lépe. Tak zní příkaz naší civilizace. Znáám případ, kdy chudák zaměstnanec našel na svém firemním mailu po návratu z dovolené 700 mailů, které musel řešit. Řekl mi tehdy, že si už raději nikdy nebude vybírat dovolenou. Chudák moderní otrok.

Do tohoto až dábelského systému přichází nová zajímavá výzva, která se pomalu dostává do povědomí křesťanů (a nejen jich) v naší

zemi. Začínáme si uvědomovat, že pomoci je potřeba nejen těm, kteří hladoví, jsou nemocní, ve vězení nebo jsou staří a bezmocní. Je potřeba pomoci také těm, kteří nestačí tempu současné doby, a tím se stávají vyloučenými. Je potřeba podpořit ty, kteří chtějí pracovat smysluplně a v práci najít skutečné naplnění svého životního cíle. Možná přišel čas, aby křesťané znovu oprášili staré benediktinské heslo „ora et labora“. Přišel čas znovu ukázat na pravou hodnotu lidské práce a její duchovní rozměr. Těch, kteří jsou takto „postižení“ a vyloučení pro svou „nevýkonnost“ z aktivní společnosti, je spousta. Mnoho, až velmi mnoho lidí se zdravotním postižením, psychiatrickou diagnózou, ale také počty dlouhodobě nezaměstnaných nebo starších (byť zdravých a schopných) osob jsou postiženy novodobým morem výkonnosti a jsou vytlačovány na okraj výkonné a efektivní korporátní společnosti.

Sociální podnikání, které se nyní začíná prosazovat v zemích Evropské unie, nabízí velmi zajímavý a inspirativní model pro změnu a nové pojetí práce. Tento model může pomoci mnoha lidem, kteří jsou jinak odsouzeni

k nezaviněné pasivitě, chudobě a lhostejnosti okolí. Skupina „nevýkonných“ a přesto samostatných lidí trpí velmi často nezájmem sociálních organizací. Neboť i ty musí být efektivní ve své práci a proto se zabývají těmi oblastmi, kde tuto efektivitu mohou nejvíce uplatnit.

Sociální podnikání nabízí nový rozměr, jak realizovat sociální práci v rámci pastoračních aktivit (nejen) starokatolické církve.

Mezi principy a pomyslné sloupy, na nichž sociální podnikání stojí, patří především ohleduplnost vůči okolní přírodě, slušnost, důraz na místní zdroje a suroviny, preference obnovitelných zdrojů a energií a zaměstnávání handicapovaných osob. Dovolím si nyní představit podrobněji především tři – z mého pohledu nejzásadnější – principy a východiska.

Princip první: Sociální podnik zaměstnává znevýhodněné osoby

Tento princip vypadá jaksi samozřejmě a vyplývá již ze samotného názvu „podnik“. Je důležité si v této souvislosti uvědomit, že podnik zaměstnává ony znevýhodněné osoby.

Nejsou to tedy „klienti“ nebo ti „neschopní“, kterým musíme pomáhat, ale jsou vnímáni jako rovnocenní zaměstnanci se všemi právy a povinnostmi. Každý z nich má samozřejmě svá specifika, ke kterým je potřebné přihlídnout. Ale vždy jsou všichni – bez ohledu na své postižení, či handicap – vnímáni jako zaměstnanci, nikoli jako klienti. Již tento první princip přidává důstojnost a hodnotu těm, které společnost často pohrdavě strká do různých sociálních programů. Zaměstnanci jsou tedy rovnocennými spolutvůrci produktu, který podnik vyrábí.

Princip druhý: Na vedení sociálního podniku se podílí všichni zaměstnanci včetně sociálně znevýhodněných osob.

Tento druhý princip je velmi zásadní a důležitý. Zaměstnanci jsou přizváni ke spolu-rozhodování a participaci na řízení podniku. Opět zde nejde jen o nějakou zdvořilostní frázi. Praktické zkušenosti z již realizovaných sociálních projektů ukazují, že jinakost, kterou se vyznačuje myšlení handicapovaných osob, může být zdrojem velmi originálních a zajímavých inspirací a podnětů. To, co většinová společnost pomíjí nebo nevidí, je často důležitým prvkem, který obohatí náš pohled na svět. Ve Spojených státech byl například natočen životopisný snímek o profesorce Temple Grandin popisující její cestu od společenské izolace způsobené autismem k založení samostatné úspěšné poradenské společnosti, kde svůj handicap proměnila ve zdroj informací pro ostatní.

Princip třetí: Podnik je etický a slušný

Je to princip poslední a možná nejdůležitější. I když jedním z hlavních motivů sociálního podnikání je tvorba zisku, nejde primárně jen o něj. Etický rozměr a slušnost k zaměstnancům a zákazníkům patří ke třetímu základnímu pilíři, na kterém sociální podnikání stojí. Z tohoto principiálního zdroje pramení celková orientace na člověka jako takového, na jeho potřeby a celostní rozvoj. Práce se v sociálním podniku stává jednou z možností, jak realizovat své poslání, uplatňovat své hříbny a celkově prožívat svou existenci jako smysluplnou.

Jak jsem již uvedl výše, sociální podnikání je zajímavou variantou a jednou z forem, jak realizovat pastorační ve farnosti. Je výzvou podívat se na své zdroje a šanci pro realizaci svých nápadů, zkušeností a dovedností.

☒ *PhDr. Ing. Petr Krohe, farnost Praha*

Zprávy

Letní kurz starokatolické teologie v Utrechtu 3.–8. července 2016

Pokud se chcete týden zabývat starokatolickou teologií a prohloubit si její poznání, máte k tomu 3.–8. července příležitost v krásném nizozemském městě Utrechtu. Účastníkům letního kurzu se budou věnovat vyučující ze Starokatolického semináře Utrechtské univerzity, kteří vytvářejí mezinárodní odbornou skupinu, zabývající se starokatolickou spiritualitou a praxí, liturgií, dogmatikou, dějinami, ekumenickou teologií a církevním právem. Mezi vyučující patří i Dr. Joris Vercammen, arcibiskup utrechtský. Během týdne budou připraveny i různé prohlídky a exkurze. Tento program, který se koná již od roku 2011, je ideální pro teology jiných církví se zájmem o starokatolickou tradici, studenty teologie i angažované laiky. Více informací najdete na webu <http://www.utrechtsummerschool.nl/courses/culture/old-catholic-theology-in-its-ecumenical-context>

S otázkami se můžete obrátit na vedoucího kurzu prof. Peter-Bena Smita, *p. b. a.*, *mail: smit@uu.nl*. Kurz probíhá v angličtině a stojí 600 € s ubytováním nebo 400 € bez ubytování.

Duchovní příprava na Velikonoce

V termínu 17. – 20. března 2016 se na faře v Desné uskuteční duchovní příprava na velikonoční svátky. Společně se sejdeme k rozjímání, meditaci a modlitbám, které se ponosou v duchu tématu „Poutník v labyrintu na cestě do svého nitra (Jeruzaléma)“.

Labyrint je prastaré znamení, které se hodně ujalo ve středověku jako varianta pro poutníky na cestě do Jeruzaléma. Kdo z jakýchkoli důvodů nemohl putovat, využil pro svou pouť labyrint (nejznámější bude asi ten v katedrále v Chartres), a skrze něj došel cíle. Fyzicky sice Jeruzalém nenavštívil, ale pomocí labyrintu našel Jeruzalém a Krista v sobě a svém nitru. I my využijeme labyrint jako pomůcku pro pouť. Staneme se poutníky do nitra naší duše, až tam, kde na nás čeká Bůh. Budeme odstraňovat své zátěže, zbytečnosti, které brání cestě k němu a posilovat se modlitbou, eucharistií a čtením z Písma. Inspirací nám budou příklady sv. Františka z Assisi a dalších světců – průvodců na cestě.

V případě zájmu o bližší informace, kontaktujte prosím naši jáhenku Moniku Mádlovou, e-mail: madlova@starokatolici.cz, tel.: 224 319 528.

biskupské svěcení ve Vídni

V sobotu 13. února byl vysvěcen na 7. biskupa Starokatolické církve v Rakousku Dr. Heinz Lederleitner. Hlavním světitelem byl utrechtský arcibiskup Joris Vercammen, spolusvětiteli předchozí rakouský biskup John Okoro a náš biskup Dušan Hejbal.

foto Altkatholische Kirche Österreichs

